

Radikal

21 EYLÜL 2005 ÇARŞAMBA - YIL: 9 - SAYI: 3266 - 40 YKr (400 bin TL)

<http://www.radikal.com.tr>

Prof. Hakkı Keskin, iki kez vatandaşlıktan çıkarılmış

Türkiye'de sakıncalı Almanya'da milletvekili

1970 ve 1972'de vatandaşlıktan çıkarılan, akademisyen olması engellenen ve Almanya'ya yerleşmek zorunda kalan Prof. Hakkı Keskin, Sol Parti milletvekili...

Önce iptal edildi

63 yaşındaki Prof. Dr.

Hakkı Keskin, okumak

için gittiği Almanya'da

sol görüşlere destek ve

önce 1970 yılında Türk

1970 ve 1972'de vatandaşlıktan çıkarılan, akademisyen olması engellenen ve Almanya'ya yerleşmek zorunda kalan Prof. Hakkı Keskin, Sol Parti milletvekili...

Önce iptal edildi

63 yaşındaki Prof. Dr. Hakkı Keskin, okumak için gittiği Almanya'da sol görüşlere destek verince 1970 yılında Türk vatandaşlığından çıkarıldı. Danıştay, kararı iptal etti. 1972 yılında Keskin'in ikinci kez vatandaşlıktan çıkarılmasına karar verildi.

Hakkı Keskin:
Mağdur edildim.

MIT rapor gönderdi

1974 yılındaki aflatürkiye'ye dönen Keskin'in akademisyenliği, MIT'in sakıncalı olduğu yönünde bir rapor hazırlamasıyla engellendi, çalıştığı Devlet Planlama Teşkilatı'ndan atıldı. Bunun üzerine Almanya'ya dönen Keskin, 12 Eylül'den sonra Türkiye'ye dönmedi.

'Kırgın değilim'

Türkiye Göçmenler Birliği'nin kurulmasına öncülük eden Keskin, 18 Eylül'de Sol Parti'den milletvekili seçildi. Keskin, "Aile bireylerimin cenazelerine gidemeyişimi unutamıyorum. Yine de kırgın değilim. Ülkemizin Avrupa Birliği üyeliği için mücadele edeceğim" dedi.

İSMAIL SAYMAZ'IN HABERİ 7. SAYFADA

Biz attık, onlar vekil yaptı

Prof. Dr. Hakkı Keskin, 1970 ve 1972'de vatandaşlıktan çıkarıldı. Affedilince döndü, ancak bu kez işsiz bırakıldı. 12 Eylül'de Almanya'ya giden Keskin, şimdi Sol Parti'den milletvekili

İSMAİL SAYMAZ

İSTANBUL - Almanya'da Sol Parti'den milletvekili seçilen Prof. Hakkı Keskin'in geçmişi Türkiye'nin 'insan hakları sicilini' de ortaya koyuyor. Türkiye'nin iki kez vatandaşlıktan çıkarıldığı, çalıştırmamak için her şeyi yaptığı Keskin, yerleştiği Almanya'da şimdi federal mecliste milletvekili.

Prof. Keskin, 1943 yılında Maçka'da doğdu. Ailesi Bursa'ya göçerken, Keskin de Erzincan Lisesi'ni bitirip 1964'te Berlin'deki Hür Üniversite'de siyasal bilgiler eğitimine başladı. Keskin, 1968'de sol görüşü benimsedi, Berlin'deki Alman-Türk Öğrenci Federasyonu'nun başkanı oldu. Süleyman Demirel'in başbakan olduğu 1970'te, 'Türkiye'nin haysiyetini kırıcı davranışlar içinde olduğu' gerekçesiyle vatandaşlıktan çıkarıldı. Keskin'in avukatları Uğur Mumcu ve Uğur Alacakaptan, Danıştay'da kararı iptal ettirdi. Ancak, 12 Mart 1971'den sonra da aynı sebeplerle yine vatandaşlıktan çıkarıldı.

Yakınlarına veda edemedi

Almanya'da kaçak duruma düşen Keskin'in Türkiye'ye gönderilmemesi için aralarında Jean Paul-Sartre ve Günter Grass'ın bulunduğu yüzlerce kişi ve kuruluş imza kampanyası başlattı, eylemler yapıldı. Bunun üzerine Almanya, Keskin'e 'yabancı pasaportu' vererek, ülkede kalmasını sağladı. Keskin, 1972'de Bursa'da ölen ağabeyi Seyfettin Keskin'in cenazesine gelemedi.

1974'te affedildi ama...

Kendisini 'Sol Kemalist' olarak tanımlayan Keskin, Türkiye'nin 'gerçek demokrasiye ve tam bağımsızlığa' kavuşmasını talep ediyordu. Keskin'e göre, tüm suç bu düşünceler uğruna mücadele vermektir. Keskin, CHP lideri Bülent Ecevit'in iktidara geldiği 1974'te yeniden vatandaşlığa kabul

Siyasete ilk kez Alman Sosyal Demokrat Partisi üyesi olarak giren, daha sonra Sol Parti'ye geçen Prof. Hakkı Keskin (ortada), evli ve iki çocuk babası. Keskin'in Almanca dört kitabı bulunuyor.

FOTOĞRAF: HAKKI AKDUMAN/AA

'ortanın solu' kavramından esinlenerek, Almanya'da 'Ortaman Solu Derneği'ni kurdu. Dernek 1974'ten sonra 'Halkçı Devrimci Dernek' adını aldı. Dernek Almanya'da o tarihte sayıları 2 milyonu bulan Türkiye göçmenlerinin taleplerini savunuyordu.

MIT devrede

1977'de Türkiye'ye dönen Keskin, o yılları şöyle anlattı: "Ailem, artık kalmamı istiyordu. O tarihte Bursa Uludağ Üniversitesi yeni açılmıştı. Avrupa'dan tanıdığım iki arkadaşım burada akademisyen olarak görev yapıyordu. Bana da sınava girmemi önerdiler. Girdim, kazandım. Beklemedim gerektiğini söylediler. Altı ay bekledim. Bir kez daha sınava girmemi söylediler, yeniden girdim. Onu da kazandım. Bir yıl sonra almayacaklarını öğrendim. Meğer MIT araya girmiş, benim üniversiteye girmemi engellemiş. O tarihte bunu bir milletvekilinden duydum. Sonra DPT'de uzman olarak çalışmaya

başladım. Bu sırada yitirdiğim annem ve babamın da cenazelerine gidemedim."

Keskin, önce Berlin'deki bir yüksekokulda uzman olarak çalıştı, sonra Berlin Eyaleti İçişleri Bakanlığı'nda yabancılar konusunda danışmanlık yaptı. Bir grup Türk aydınla Türkiye'den gelen göçmenlerin isteklerini dillendirmek üzere 'Eşit Haklar İçin Uyum Politikası' adlı çalışma grubu oluşturdu. Grup, bir bildiri yayımlayarak, ilk kez, 'çifte vatandaşlık', yerleşim, 'seçme ve seçilme' haklarını dile getirdi, okullarda Türkçenin ders olarak okutulmasını istedi. Keskin, 1982'de Hamburg Üniversitesi Sosyal Pedagoji Fakültesi'nde profesör unvanıyla öğretim üyeliğine başladı. Ham-

bu ay içinde öldürülen ikinci Türk genci idi. Keskin'in başını çektiği 10 bin Türk, protesto yürüyüşü düzenledi. Yürüyüşten sonra Türkiye Göçmenler Birliği kuruldu. Keskin, 1993'te Hamburg Eyalet Parlamentosu'na seçildi, parlamentoya giren ilk Türk'tü.

'Türkiye'ye kırılgan değilim'

Keskin, siyasete ilk kez 1975'te Alman Sosyal Demokrat Partisi (SDP) üyesi olarak girdi, partinin önderlerinden Oscar La Fontaine, SDP'den ayrılıp Sol Parti'yi kurunca La Fontaine'le birlikte hareket etti. Keskin, Sol Parti ve Demokratik Sosyalizm Partisi'nin Hamburg adayı olarak federal parlamentoya girdi. Türkiye'ye kırılgan olmadığını belirten Keskin, "Yöneticiler yüzünden yapılan hatalardan ben de mağdur oldum. Özellikle ağabeyim, annem ve babamın cenazelerine gidemeyişimi unutamıyorum. Artık geçmişte kaldı. Ben, burada Türkiye göçmenlerinin haklarını ve isteklerini sa-